

„Seveda pridem“, odgovori Nande; „kjer je godba, tam je zame.“

„Pa kaj hočeš z borno dvajsetico?“ šali se Mihec.

„Z dvajsetico?“ odvrne Nande zaničljivo: „ne, takrat bode goldinar, in še prav nov. Pil ga bom, da bo vse teklo, pa še ti z menoj!“

„Ti se šališ“, méni Mihec. „Odkod bi dobil goldinar? Od župnika gotovo ne; menda pa od Neže, kaj? — Ha, ha, ha!“ zasmee se porogljivo, ko vidi, da je Nande ob tej opazki ves zelen od jeze; „ti in pa Neža sta kakor pes in mačka? — Priznavam pa vendar, moj Nande“, nadaljeval je z resnim, pomilovalnim glasom, „da si ti prvi tepec cele župnije. Ko bi bil jaz na tvojem mestu, znal bi drugače živeti in ne dal bi se voditi in pitati, kakor paglavec, ki je dobil šele prve hlačice, kakor delaš ti. Kaj ti pomaga, če dobiš kdaj tudi ves župnikov denar, če pa sedaj nimaš toliko, da bi si ob nedeljah omočil grlo? Sedaj, ko si mlad, potrebuješ denarja, ne pa, kadar boš star in čemern, ko človeka nič več ne veseli.“

Nandeta je nekoliko grizlo posmehovanje tovarišev; toda, ker mu je govoril prav iz srca, odvrnil je mirno:

„Jaz tudi tako mislim, a kaj naj storim? Polnoleten še nisem, in moram torej plesati, kakor mi drugi godejo.“

„Ali pa kakor Neža piska“, podraži ga zopet Mihec. „Sram te bodi, da te ženska strahuje!“

„Da bi se nje bal? Ni res!“ zakliče Nande srdito; „toda ona je glavna oseba v hiši, če se njej zamerim, godilo, se mi bode še hujše kakor sedaj. Svetuj mi rajši, kaj naj storim, da si boljšam svoje stanje!“

„Kaj naj storiš? Ali si v resnici tak bebec, da me za svet vprašaš?“ poroga se Mihec. „V hiši, kjer se vidi sama obilnost, kjer prideš

večkrat v dotiko z denarjem, ni treba dosti truda, da si izboljšaš življenje. Vržeš pet in potegneš šest; prilika se ti gotovo ponudi prav dostikrat. Težke vesti si ob tem ni treba delati. Misli si, da so to obresti one glavnice, katero pozneje zapusti župnik. Koliko bode to koristilo! S tem, da si privoščiš ob nedeljah zabavo, dobodeš med tednom več veselja do dela. Pri fantih in dekletih si pridobiš tudi več veljave. Stori po mojem svetu, saj ti hočem dobro.“

„Ali“, jeclja Nande v zadregi, „župnik ima denar vedno pod ključem, bodisi doma, bodisi v cerkvi.“

„Ali nisem jaz kovač?“ odvrne ponosno Mihec. „Kadar se ti ključavnica neče odpreti z lepa, spomni se prijatelja Mihca! Samo da mi moj trud potem tudi povrneš; ovadil te ne bom nikdar. Žejo tudi jaz večkrat trpim, da veš. Moj gospodar je sam revež, in če tudi sedaj pa sedaj skrivoma prodam kak košček železa, vendar je to komaj dovolj, da si kupim smodko. In potem —“

„Dovolj tega“, pretrga Nande zgovornemu prijatelju besedo. „Tam že vidim naše kôsce, Bog ne daj, da bi čuli najin pogovor! Srečno! V nedeljo na sejmu se bova videla.“

*Bil je ponedeljek po sejmu pri Sv. Miklavžu. Na župniškem dvorišču je sedela pred kuhinjskimi vrati Neža in strgala krompir.

Ne daleč od nje, pri kameniti klopi pod zeleno murbo, je stal Nande, bled v licih in z zaspanimi očmi. Snažil je črevlje, katerih je bilo več parov.

Delo mu ni šlo izpod rok. Neprenehoma se mu je zdehalo, glava mu je vedno lezla doli, oči so se mu zapirale —, le siloma jih je odpiral, da so skrivaje gledale na Nežo; ta je pa danes bistro opazovala čudnega fanta.

(Dalje.)

Kraška cvetka.

Goré, goré, apneno bele,
Kakó vas je premenil čas!
Po vas so šume zelenéle,
Zdaj bivate le tóžen Kras.

Mirnó ste v šume senci spale
Pod listjem, mahom jézer let:
Zdaj bivate le gole skale,
Zelenje proč je, proč je cvet.

Prišlo na vas je ostro jeklo,
Za jeklom burja in naliv;
In jeklo šume je poseklo,
Odnese prst je burja z njiv.

Le jedna cvetka še poganja,
Kjer v razpoklinah prst dobí;
In ta o krásu Krása sanja,
Ki krásil ga je svoje dni.

Te cvetke drobne cvet je moder,
Nič ne vonjá to cvetje s skal;
In ni ljubimca od nikoder,
Da v šopek cvetje bi si bral.

Zató stoji ta cvet samotno
Čez pómład, leto, do zímé,
Molčé, misleče in tihótno,
Le stare bajke ga budé.

Po ostrih rtih in pečinah
In po prepadih in čeréh
In po planótah in kotlínah
Preveva dih ob nekíh dneh;

In stara pesem že utíhla
Na úho cvetki pridoni,
In predno cvetka je usíhla,
Spev čuje mnog iz davnih dni:

Kakó junaški so Japódi
Pred Rimcem dom branili svoj,
Kako so rimski carji todi
Vodili v boj za rojem roj.

Kako Slovenec je bogovom
Tu palil kres in stavil hram;
Kako izročal je sinovom,
Kar od pradedov znal je sam.

Kakó je pevec kdaj sedéval
Po brdih v senci, po vrhéh;
Kako je sladko brenkal, peval
O slavnih dedih in možéh.

Da kdaj po gorah teh so vile
Koló plesále, vrele v ples,
Junake s pesmimi vabile
V goščavo senčnatih dreves.

In ko jelenov so krδέla
V goščavah pasla se plašnó,
Kakó da lovčeva jih strela
Zalezovala je skrbnó.

O zdaj pa, cvetka v skalni jasi,
Si sama, slušáš davni spev;
„Oj kje ste Krása krásni časi?“
Je glasov tvojih tih odmev.

Anton Hribar.

Loka.

(Krajepisno-zgodovinska črtica. — Spisal Fr. Pokorn.)

* (Dalje.)

Predno stopiva v loško mesto samo, ozriva se še na vas Vinicarje, ki je na vshodni strani nunskega vrta in šteje 9 hiš s 33 prebivalci. Ime ima od tod, ker so njeni prebivalci brizinškim škofom obdelovali vinograde na Kamenitniku. Pozneje pa so vozili vino z Vipavskega ali pa z Dolenjskega, imenovano „marchwein“.

Kakor smo že povedali, leži mesto Loka na prav prirodno lepem kraju. Mesto samo se deli na dva trga: zgornji večji in snažnejši, in spodnji manjši preprostejši; celo mesto pa ima skupaj 133 hiš in šteje 1338 prebivalcev. Ker so spodnji trg zgradili pozneje kakor zgornji, imenuje se „novi trg“ ali, kakor ljudstvo izreka, „nontrg“ ali „lontrg“. Potem ima pa mesto tudi predmestja: Karlovec se loči v spodnji in zgornji, oba imata 55 hiš ter štejeta 439 prebivalcev. Zgornji Karlovec so prejšnje čase imenovali tudi „poljansko predmestje“, ker drži ondi glavna cesta na Poljane. V 17. stoletju so pisali „Eselsgasse“, zakaj, to mi ni znano. Spodnji Karlovec tje do „lepega znamenja Matere Božje“ so pa imenovali nekdaž tudi „Uršelkonec“, ali kakor so pisali „Vrshelkonz“, zakaj, tudi nisem mogel pozvedeti. „Studenec“ je spodej pod spodnjim Karlovcem ter ima 19 hiš in šteje 144 prebivalcev. Ime ima ta mestni del od ondi izvirajočega studenca. Potem je Trata zgorej nad zgornjim Karlovcem, šteje 14 hiš ter ima 97 prebivalcev. Kapucinsko predmestje, onstran selške Sovre, ima 23 hiš ter

šteje 146 prebivalcev. Ime svoje ima od kapucinskega samostana, ki je ondi zgrajen, kakor ima tudi most, ki veže to predmestje z mestom, ime „kapucinski most“, če tudi so ga l. 1888., ko so ga prenovili, prekrstili v „Fran Josipov most“; naše ljudstvo se ne poprime rado novotarij.

Mesto ima dva samostana: kapucinski in nunski, in štiri cerkve: župno, špitalsko in dve samostanski, o katerih bodem pa govoril še obširneje. Šoli v Loku sta dve: jedna za dečke, čveterorazrednica, poleg katere je še obrtna šola za dečke, in druga za deklice v nunskem samostanu, in sicer zunanja peterorazrednica in znotranja šesterorazrednica.

Prebivalstvo loške okolice se peča po hribih prav pridno s poljedelstvom in živinorejo, mestno pa z rokodelstvom in obrtom. V mestu nahajamo krojače, čevljarje, kovače, peke, klobučarje, vrvarje, ključavničarje, mizarje, usnjarje, mesarje, mlinarje, kamenarje, itd. Tudi trgovcem z blagom in drobnarijo se godi dokaj dobro. V mestu je tudi tvornica za sukno in sicer ondi, kjer so nekdaž bila kopališča loških posestnikov, brizinških škofov. V tej tvornici ima mnogo delavcev svoj zaslužek, in blago v njej narejeno se razpošilja na razne kraje in uspeva jako dobro. V Puštalu izdelujejo glavnike in jih lahko prodajajo.

Če se ozreva še na krajevno rodovitnost loškega okraja, vidiva, da sploh najboljša pse-

Pene
la ma
vjo
lesto
pato
sim